Ч. 69 (11.037). Львів, вівторок 29. березня 1927. Opłata pocztowa zapłacona ryczałtem. Рік XLV

# ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 леїв, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

## Кит і медвідь.

*Львів, 28. березня 1927.*

Перемога кантонської армії, захоплення нею Шангаю, опанування залізничих шляхів, розпряжність в арміях наємних китайських генералів, симпатії населення до визвольного руху кантонців, а одночасно підірвання авторітету і всемогучости Англії на Далекому Сході — все створює нове положення на азійському терені взагалі, а на китайському зокрема.

У звязку з тим перед нами зявляться питання: Чи захоплення Шангаю є вихідною точкою до поглиблення воєнного напруження і до поширення воєнної заверухи, чи — навпаки — є це вступ до пацифікації Китаю збройною силою побідного китайського націоналізму? А що за спиною визвольно-революційної боротьби Китаю проти чужинецького засилля стоїть вся могутність СРСР і всі пропагандистичні засоби Комінтерну, то цікаво, в якій площині можуть розвинутися відносини між Великою Британією і СРСР. Конкретно: чи в створеній ситуації можлива є близька війна між цими ґігантними й органічно непримиримими могутностями, яких такі чи інші відносини впливають безпосередньо на уклад відносин усього европейсько-азійського континенту? Чи в недалекій будуччині є можлива крівава зустріч між китом і медведем?

Коли думаємо про можливість більшовицько-британської війни, то важко уявити собі: на якому терені і при допомозі яких засобів можуть зі собою боротися медвідь і кит. Основою могутности Вел. Британії є її воєнна фльота. Але у відношенні до СРСР. фльота не находить майже ніякого пристосування. Англія могла би заатакувати і здобути лише Кронштад та своїм десантом обсадити Ленінградт. І на тому кінець, бо доступ до Чорного Моря замикає Туреччина, леґальна посідачка Дарданелів і теперішня союзниця СРСР. Зновуж береги Пацифіку зависно береже Японія, яка від часів вашингтонської конференції вже не є аліянткою Вел. Британії.

Правда, в крайному випадку Англія може не рахуватися з леґальними посідачами Дарданелів і пробоєм вдертися на Чорне Море, але тут зустрінеться вона з великанським простором, який важко побороти навіть при допомозі Польщі і Румунії. Пробій крізь Дардалелі, нарушення леґального посідання Туреччини, ставить останню у воєнну позицію поруч СРСР. та штовхає проти Вел. Британії фанатичний мусулманський світ. До тогож за спиною Польщі, найповажнішої, імперіялістичної сусідки Рад. Союзу, стоїть Німеччина, яка цупко тримається своїх явних і тайних умов з Москвою, щонайменше так довго, як довго не переведено повної ліквідації Версалю і не привернено їй необмеженого рішаючого становища в середущій Европі. Надії на протибільшовицькі рухи і повстання на Рад. Україні, хоч без сумніву величезна більшість українського народу не є захоплена більшовицькою політикою і підрядним становищем України в Рад. Союзі, є вилами на воді писані з огляду на те, що в англійських шляхах іде Польща і Румунія. Політика цих двох посідачок українських земель у відношенні до українського народу та їх імперіялістичні тенденції зовсім не сприяють антибільшовицьким рухам. Не вважаючи на наші принципові застереження відносно комуністичної політики на Україні, годиться без обиняків зазначити, що поставлена перед дилємою: Рад. Союз чи Польща і Румунія, величезна більшість українського народу ні одної хвилі не буде вагатися з відповідю, щоби поставити запору дальшому розшматовуванню українських земель.

З другого боку й СРСР, не маючи фльоти, не може вдарити Вел. Британію в її найболючіше місце. Правда, істнують іще й азійські границі Вел. Британії. Та ледві чи СРСР відважилась би своєю армією атакувати північні границі Індій, рахуючись з кепським заосмотренням червоної армії і природними перепонами.

Таким чином дві великі могутности світа під с у ч а с н у п о р у находяться в становищі воєнної неспроможности. Вони не в силі вести зі собою війни, що найменше матеріяльної. Та війна між ними фактично ведеться засобами економічними, фінансовими і моральними. Ці засоби не вирішують конфлікту і розтягають його на довгий час. СРСР утверджується в Азії; перемога кантонських військ є одночасно перемогою Рад. Союзу над Англією. Якуж відповідь на більшовицькі заходи дав льондонський уряд? Тоді, як Рад. Союз спомагає еманципацію Азії і наструнчує її проти Англії, остання зашморгує довкола Росії свою економічну і фінансову сітку. Не маючи змоги побороти Рад. Союзу зброєю, Англія намагається задушити його економічною бльокадою. Чи ці засоби доведуть до ціли, чи вони дадуть Англії бажані наслідки, треба щонайменше сумніватися. Бо Рад. Союз живе зовсім іншим життям, як Европа. Закони економічного життя Европи не все дадуться пристосувати до Рад. Союзу. Можна навіть сказати, що Рад. Союз сам бльокується, а в таких умовах англійська економічна бльокада мало впливає на вияснення положення.

В таких умовах англійсько-більшовицький двобій набирає затяжного характеру. Є це боротьба велитнів, що обіймає великі простори, великі інтереси і великі справи, кидаючи свою тінь на весь европейсько-азійський континент.

Нераз звертали ми увагу на анґльо-радянський конфлікт, на цей двобій велитнів, зазначуючи, що тут іде боротьба також за нашу долю. Вже це одно повинно нас заставити не лише слідкувати за цими змаганнями, але й готовитись до зустрічі рішаючої хвилі.

**Ф. Ф.**

# Українське віче в Парижі.

**(Від нашого кореспондента.)**

*Париж, 13. березня 1927.*

I.

Завтра четверті роковини постанови Ради Амбасадорів у Парижі, сумної памяти постанови, якою *de jure* (*sic!*) передано Східну Галичину Річипосполитій. Щоби пригадати тутешній еміґрантській громаді ці роковини та щоби запротестувати проти того, що сталося тому чотири роки в Парижі і що твориться нині в нашій Батьківщині, — скликала президія „Союза Українських Громадян у Франції" віче. Було воно вчора вечером у великій салі „Наукових Товариств". Людейназбиралося надсподівано богато — не осталося одного вільного місця в салі. Були свої й чужі. Серед своїх були люде ріжних партій і поглядів, з цього і того берега Збруча, за вимком очевидно одних тільки членів відомої польсько-волоської організації. В першім ряді крісел сидів тутешній представник УСРР., п. Полоцький. З чужих були литовці, росіяне, білоруси; споміж французів був п. Жан Пелісіє, котрого імя звязане з подіями кінця 1917 р. на Україні, далі п. Лєкаш, письменник, котрий недавно переїхав Польщу й Україну, виладив велику книгу про польські гаразди, яка появиться незабаром, і опублікував анкету про деякі — дрижжю проймаючі — сторінки „діяльности" польських союзників на Україні 1919—20 рр.

Проводив голова Союза, відомий історик Орлика й Войнаровського і дослідник українських слідів у західно-европейських архивах, п. І. Борщак. Промовляло чимало бесідників, українців і чужих; промови останніх були всі без вимку симпатичні нашій справі. Українські бесідники промовляли по части по українськи, по части й по французьки — для чужих гостей. Крім голови зборів, котрий і виголосив реферат, чули ми промови пп. Савчина, Норича, Галіпа. Перший представив політичні, господарські й культурні наслідки польського правління в Сх. Галичині; другий, один з активних учасників боротьби за Сх. Галичину, цікаво розказав про методи і деякі епізоди наших змагань за свободу Батьківщини; третій, п. Галіп, буковинець з роду, колишній дипльомат режімів Центральної Ради, гетьманського, директорського й отоманського, з південним темпераментом довго протестував проти того, що твориться з Галичиною, тай дав — вже навіть трохи через міру суб'єктивний — образ відношення української делеґації часу мирової конференції в Парижі до галицької справи, тай — рівно суб'єктивну оцінку тих відносин.

Потім складали заяви прихильности й солідарности — чужинці.

II.

Ухвалено резолюції — відповідні. Отже: протести й осуди, відклики й заклики. Серед відкликів замітний був зазив до французького уряду; політично ще замітніший був зазив до найблизчої сесії „ВУЦВК-у". Подавати тексти промов і резолюцій булоб і зайве, і з цензурних причин неможливе; зрештою як французький уряд так і Харків і Москва відповідні тексти певно і без нас одержать. — Дай Боже, щоб не попалися вони в глухі вуха!

Незалежно від своєрідної фразеольоґії промов і резолюцій, зачертої — невже треба це й пригадувати? — з відомого соціяльно-політичного говору, — суть цих резолюцій і факт прилюдного віча за галицьку справу, в Парижі, треба щиро привітати. Це один — на жаль і покищо тільки один-єдиний — момент української оборони проти теперішньої польської офензиви у Франції. Певний диссонанс у віче те внесла, „ніде правди діти", довгенька собі промова п. Галіпа. Сидячи кілька кроків напроти цього промовця, слухали ми його оповідань і — признаємось — іноді чудувались їм дуже. Очевидно навіть не тому, що бесідник нині так само палко величав пок. Леніна, як пламенно звеличував був учора пок. Петлюру, а ще передучора гетьмана Павла — такі „еволюції" в наших днях уже мало здібні когось дивувати і не варто би над ними й зупинятися. Ні, не цьому ми чудувалися, а пильности, з якою промовець робив вихиляси вперед і взад, вліво й вправо, щоб можливо як найосновніше замазати дійсний характер відношення української делеґації часу мирової конференції в Парижі до справи Східної Галичини.

Це дуже мало знаний епізод з нашого недавного минулого, і шкода, що не можна його тут подрібно розповісти.

III.

Президент тієї делеґації Сидоренко, одержавши з Камінця Под. через Варшаву і Букарешт відповідні вказівки отаманського „уряду", твердо й послідовно (хоча до якогось часу й не явно) вважав Сх. Галичину такою собі „провінцією", ціною якої отаманщина заходилася купити собі протекцію Варшави. В потайний контакт з поляками Сидоренко увійшов незабаром по своїм приїзді до Варшави; тактика його полягала на тому, що рівночасно він висилав абсурдні і легкі до спростування ноти в „обороні", Галичини (з такими прим. твердженнями, як ті, що Львів має українську більшість над польсько-жидівською меншістю), тай рівночасно, потихо зговорювався з польськими емісарями за здачу цілої або майже цілої (з вимком Тернопільщини) Галичини Польщі. Коли тодішній галицький делеґат на таку торговлю батьківщиною не хотів йти тай опираючись на тексті угоди між галицьким секретаріятом і урядом директорії, застерігався проти здачі Галичини полякам, а натомість вимагав береження засади соборности України, то швидко стався він справжньою *bête noire* отаманських повірених. То були гарні часи! Той хто боронив Галичини перед запроданням Польщі, був „провінціялом" і „сепаратистом"; хто згадував про „соборність", був клеймлений просто зрадником. Галичина була — по розумінню отаманських уповноважених — призначеною на здачу українською провінцією, провінцією, якою вони могли, мовляв преспокійно, не питаючись згоди місцевої людности і її представників, розпоряжатися. Хто ставився поперек тим „коншахтам", той був предметом грубих шикан і лайок. Чого то не наслухався від розперезаних отоманських „дипльоматів" прим. проф. Томашівський, коли посмів заперечувати їм права торгувати Галичиною! Які гомерівські бої зводили отаманські дипльомати, щоб відобрати проф. Томашівському нещасну машинку, на якій він писав протести проти здачі Галичини Польщі! Гей, гей!

Нагадували ми собі ті сумні тай рівночасно траґікомічні історії, слухаючи промови п. Галіпа. І ми питалися самих себе: Невже п. Галіп с п р а в д і так основно призабув своє свогочасне становище — в отаманській делеґації, в питанню, про „соборність" і „провінціялізм", в коншахтах з польськими емісарями, в перешіптуваннях з висланцями Мацієвича з Букарешту, Лівицького з Варшави, то що? Невже справді також у представлюванні минулого він успів — змінити віхи?..

**В. Левицький.**

**Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.**

## На манівцях.

**З приводу протичеської демонстрації.**

*Львів, 27. березня 1927.*

Вчорашня польська преса поквапно принесла звідомлення про велику українську демонстрацію, звернену проти чехів, про атаки на чехословацький уряд і про оборону чеського імени... представниками польської влади. Можна сказати, що саме віче, особливо в реферативній частині (маємо на думці реферат інж. М. Творидла) стояло на відповідній висоті, справедливо розділюючи світла і тіни між усіх трьох західних державців українських земель: Польщу, Румунію і Чехословаччину. Не можна того сказати про дискусійну частину віча. Від якогось часу на вічах Організації українців м. Львова завелися дивні звичаї й обичаї. В дискусії забирають голос усе одні і ті самі „діячі“, не турбуючись тим, чи вони мають що сказати, чи ні. Зрештою, про зміст їм не йде, тільки про френетичні оплески розентузіязмованої публики. Неперебірчиві дискутанти мають на меті тільки дешеві ефекти, а щоби їх осягнути невеличким коштом, часто відбігають від теми і виявляють свої особисті анімозії до такої чи іншої політичної organізації. Особливо небезпечними є анархічні типи зпід звізди „безпартійних“, і вони то погрожують звести на манівці Організацію українців м. Львова, а її вічам і зібранням надати просто свавільно збиточний характер. Керманичі Організації мусять застановитися над тим, чи допускаючи до обниження рівня народніх віч палоговими дискутантами, вони тим самим не ліквідують значіння самих віч.

Вершком збиточности, а одночасно дезорієнтації в основних питаннях політики є намагана демонстрація перед чехословацьким конзулятом. Тільки подумати: українцям під Польщею живеться так добре, вони втішаються такими вольностями, що — виходячи з положення свого благоденствія під польською владою — демонструють проти чеського гніту і т. і. Без сумніву на Закарпатській Україні є кепсько, одначе далеко гірше є в Польщі, а найгірше, правду кажучи, в Румунії. І щож діється? Частина вічевиків іде по лінії найменшого опору і демонструє проти тих, що з трьох державців західно-українських земель, є ще найменшими гнобителями і найменше небезпечними для нас, найменше шкідливими. Демонструючи перед чехосл. конзулятом, ініціятори цього подвигу роблять вовчу прислугу загально-українській справі, а одночасно дають величезний атут польській пропаґанді. Польський конзуль в Кошицях, головний ініціятор протиукраїнської політики (головно проти українських еміґрантів) на Закарпатті не залишить нагоди, щоби з цих збитків збити відповідний капітал. А й польський посол у Празі, виправдуючись перед чехословацьким урядом за демонстраційну горячку „своїх“ українців, не забуде вказати на українське „вархольство“ і т. і. В чесько-польських залицяннях, які відбуваються від довшого часу, виступ українських демонстрантів проти чехів матиме свою окрему ціну. А і взагалі, хіба крайні легкодухи ведуть політику в той спосіб, щоби єднати, цементувати посідачів українських земель.

Положення наших братів на Закарпатті і політику покидьків чеського громадянства, порушено в нас перший раз на вічу. І на перший раз вповні вистачаючими були резолюції, розуміється, розумні.

Замісь того, пробовано зробити демонстрацію перед чеським конзулятом. Львівська поліція може бути горда зі своєї тактики, якою вдалось їй і невинність зберегти і капітал для польської пропаґанди придбати.

Зате ініціятори і керманичі пятницевого віча українців м. Львова не лише не придбали ніякого капіталу для загально-української справи, але й розтринькали той капітал, який давав змістовий реферат інж. М. Творидла.

Наші політичні чинники повинні з цього факту витягнути відповідні консеквенції і на будуче не пускати самопас наших добровольцьких політиків, які тільки шкоду приносять і самій організації, і висуненій на порядок дня справі.

**Т.**

## Конституц'я (Основний закон)

**II. Організація влади Української Соціялістичної Радянської Республики.**

**Центральна влада.**

(Продовження.)

Верховним органом влади є Всеукраїнський Зїзд Рад Робітничих, Селянських та Червоноармійських Депутатів, а в періодах поміж Зїздами — Всеукраїнський Центральний Виконавчий Комітет (ВУЦВК). В періодах поміж серіями ВУЦВК — виконавчим та розпорядчим органом є його президія. Розпорядчим та виконавчим органом ВУЦВК-у є утворена ним Рада Народніх Комісарів. — Всеукраїнський Зїзд Рад визначає загальний напрям діяльности уряду і всіх органів влади відповідно до конституції Рад. України і Союзу СРСР.

До виключної компетенції Зїзду належить:

Затверджування, зміна та доповнювання основ конституції Рад. України й Автономної Молдавської Республики; зміна кордонів Рад. України відповідно до конституції Союзу СРСР. і зміна кордонів Молдавської Республики; розвязування питання про вихід Рад. України зі Союзу СРСР.; вибір членів ВУЦВК-у, вибір делегатів на Зїзд Рад Союзу СРСР. та вибір представників Рад. України до Ради Національностей Центрального Виконавчого Комітету Союзу СРСР; чергові зїзди Рад скликує ВУЦВК один раз в рік; надзвичайні зїзди Рад скликує ВУЦВК з власної ініціятиви або на домагання рад місцевостей, що нараховують не менше одної третини всієї людности Рад. України.

Всеукраїнський Зїзд Рад вибирають окружні зїзди Рад і Всемолдавський Зїзд Рад, при чім на кожних 10.000 виборців від міських рад припадає один делеґат, а на кожних 50.000 людности від сільських рад теж один делеґат. Кожній адміністративно-територіяльній одиниці національної меншости забезпечений вибір не менше як одного делеґата.

**Всеукраїнський Центр. Виконавчий Комітет** вибирають на Всеукраїнському Зїзді Рад до найблищого Зїзду Рад. Він складається з членів і кандидатів (заступників) у скількости, встановленій Зїздом Рад. На місце передчасно уступивших членів або у випадку їх відсутности вступають на їх місце кандидати в порядку чергового запису в кандидатському списку.

ВУЦВК. вибирає зі свого складу голову, секретаря та інших членів президії, а також творить Раду Народніх Комісарів УСРР., зложену з голови, його заступників, поодиноких ресортових Народніх Комісарів та інших урядових осіб, що входять до Ради Народніх Комісарів на правах тих останніх. ВУЦВК. відбуває не менше як 3 рази до року чергові сесії, скликувані президією. Надзвичайні сесії скликує президія з власної ініціятиви, або на домагання Ради Народніх Комісарів або врешті на бажання третини членів ВУЦВК-у.

На своїх сесійних засіданнях намічує ВЦУВК загальні напрямні для всеї внутрішньої політики УСРР; розглядає справи закордонної політики в межах установлених конституцією; творить Раду Народніх Комісарів УСРР та затверджує на посадах або відкликає з них Народніх Комісарів; затверджує бюджет Рад. України; затверджує або касує постанови президії і Всемолдавського Зїзду Рад; розвязує питання про зміну кордонів і подає свої постанови на затвердження Всеукраїнському Зїздові Рад; розглядає питання про зміну конституції Автономної Молдавської Соц. Рад. Республики; ініціятивні питання про зміну конституції Союзу СРСР., передаючи відповідні пропозиції Центральному Викон. Комітетові Союзу СРСР; затверджує проєкти кодексів а також усіх декретів та постанов у загальних політичних і економічних справах Рад. України; розвязує інші питання на пропозицію президії або передані йому самою сесією на розвязання.

**До Президії ВУЦВК належить:**

Нагляд над переведенням в життя Конституції Рад. України, нагляд над виконуванням всіх постанов зїздів Рад Союзу РСР і Всеукр. Зїзд Рад, ЦВК-у Союзу РСР та ВУЦВК-у; розгляд та попереднє затверджування бюджету УСРР а опісля передання його на затвердження сесії ВУЦВК-у; підготовлювання всіх матеріялів до сесії ВУЦВК-у; видавання декретів, постанов та розпорядків і розгляд та затверджування проєктованих Радою Народніх Комісарів декретів та постанов; касування постав. Ради Нар. Комісарів; вибір та відкликування Народніх Комісарів і участь в настановлюванні уповажнених народніх комісаріятів Союзу РСР при уряді Радянської України; затверджування заступників Народніх Комісарів на предложення Ради Народніх Комісарів; касування незаконних та недоцільних постанов і розпоряджень народніх комісарів та інших центральних органів влади, а також і місцевих зїздів Рад, виконавчих комітетів та їхніх президій; касування постанов Центр. Вик. Комітету і Ради Народніх Комісарів Автономної Молдавської Республики; касування постанов Пленуму Найвищого Суду і пропозиція його на перегляд окремих присудів, вироків та постанов кожного іншого загального або спеціяльного суду Республики, розгляд протестів і подань Генерального Прокурора; нагороджування орденом Трудового Червоного Прапору з поданням на затвердження Центр. Виконавч. Комітету Союзу РСР; розвязування питань адміністративно-територіяльного поділу Рад. України; розвязування всіх інших питань в порядкові верховного управління; здійснювання права амнестії, помилування та відновлювання у правах засуджених осіб.

Президія ВУЦВК-у має право законодатної ініціятиви у найвищих органах Союзу РСР і право опротестувати в поодиноких випадках постанови Президії ЦВК. Союзу РСР перед сесією цього Комітету. Крім того опротестовує вона постанови Ради Народн. Комісарів Союзу РСР. перед Президією ЦВК. Союзу РСР, припиняючи в передбачених конституцією випадках постанови Союзних органів.

**Про Раду Народніх Комісарів УСРР.**

Рада Народніх Комісарів складається: з голови Ради Народніх Комісарів; заступників голови, в числі встановленім ВУЦВК-том; голови Вищої Ради Народнього Господарства, Народнього Комісаря Земельних Справ, Нар. Ком. Фінансів, Нар. Ком. Зовнішньої й Внутрішньої Торговлі, Нар. Ком. Праці, Нар. Ком. Внутрішніх Справ, Нар. Ком. Юстиції і Генерального Прокурора Республ., Нар. Ком. Робітничо-Селянської Інспекції, Нар. Ком. Освіти, Нар. Ком. Охорони Здоровля, Нар. Ком. Соціяльного Забезпечення і керманича Центрального Статистичного Управління.

---

**Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!**

---

## Проти політики гнету.

—o—

## З життя наших установ

**Загальні збори Центробанку.**

В пятницю 25. ц. м. між 4—8 год. по полудни відбулися звичайні загальні збори Центрального Кооперативного Банку „Краєвий Союз Кредитовий“ у Львові. Зборами проводив голова Надзірної Ради д-р Володимир Охримович, а секретарювали проф. Іван Галущинський з Тернополя і п. Пшепюрський зі Львова. У зборах взяло участь загально коло 100 учасників, в тім представники наших кредитових кооперативів з краю і фізичні члени Центробанку.

Зі звіту з діяльности за 1926 операційно-адміністраційний рік, який складав д-р Кость Левицький, довідуємося про значний поступ у розвитку названого товариства. Уділи членів з 1. січня 1925 р. виносили 29,898·31 зол., а з 31. грудня 1926 р. піднеслися до цифри 62,085 золотих. Як бачимо, то за розмірно невеликий протяг часу вони більше чим подвоїлися. З кінцем 1926 р. мав Центробанк 508 членів з 2·745 зголошеними уділами на суму 68.65[illegible] зол. Інвентар уділів виказує між членами: 298 кооператив з вплаченими уділами на суму 57.758 зол., а інших осіб 210 з вплаченими уділами на суму 4,327·08 зол. Власне майно товариства виносить нині 195.330 зол. і 34 сот. Вкладки до обороту виносять разом 628,871·76 золотих. В 1926 році було 1913 вкладників, з того долярових 180, золотових 1.733. Оборотові вкладки є головним джерелом оборотового фонду товариства. Центробанк влаштував 31. жовтня 1926 р. зїзд відпоручників кооператив в справі ощадности та получив цей зїзд зі святом ощадности. На ньому принято постанову про заснування кооперативи „Ощадність“, що малаб ширити ідею національної ощадности в народі. Цю кооперативу вже й засновано. В минулому році використало товариство з важким трудом добутих кредитів на суму 415524·12 зл. Центробанк робив заходи біля добуття кредитів на парцеляцію землі. В тій справі далі ведуться переговори з фінансовими непольськими колами. В 1926 р. мало товариство *5.297·77 зол.* зиску. Крім того протягом року видало товариство *4074 зл. і 68 сот.* на всякі добродійні, культурні та гуманітарні ціли, яка то сума теж повинна6 найтися в цифрі чистих прибутків. Прибуток у сумі 5297·77 зол. розділили загальні збори таким чином: на 10-відсоткову дивіденду від уділів призначено 3578·64 зол., а на резервовий фонд 1719·13 золотих.

Від 1. січня по кінець 1926 р. уділив Центробанк позичок на суму 777.716 зол. З того кооперативи вичерпали на ескомпт векслів 737.901 зол. а інші правні особи 39.815 зол. З кредитів користали і кооперативи північно-західних українських земель. Протягом минулого року роблено заходи біля відновлення богатьох нечинних ще передвоєнних кредитових кооператив і в тій цілі роздобуто при допомозі Ревізійного Союзу українських кооператив золотові кредити в Рільному Банку в сумі 100.000 золотих. Пізніше прийшли на чергу ще й золотові кредити в Почтовій Касі Ощадности. Покищо в минулому році зроблено не богато в тій ділянці. Практика показала, що крім кредитів треба для відновлювання кред. кооператив ще й богато чисто організаційної праці. В тій цілі розписав Центробанк конкурс на урядника з вищою банковою освітою, який має занятися виключно організаційними справами на полі кредитової кооперації. Управа Центробанку робить всі заходи для того, щоби стати центральною касою для всіх наших кооператив. Попри те стоїть пильно на сторожі інтересів вкладників і своїх членів та робить усе, щоби забезпечити їх вклади перед девалюацією. Наслідком того Центробанк наміщує всі оборотові фонди тільки в твердій доляровій валюті і в ній забезпечує зворот вкладок. В золотовій валюті наміщує інші фонди, що в тійже валюті будуть також повернені.

По звіті д-ра К. Левицького прийшов до слова представник контрольної комісії, що ствердив у своєму звіті згідність книг і векселових рахунків зі станом каси та поставив внесення уділити управі абсолюторію.

Над звітами не було ніякої дискусії і тому без дискусії принято запропоновані внесення контрольної комісії про уділення абсолюторії та управи про розділ чистого прибутку, про що ми згадали вгорі. Потім приступлено до доповнюючого вибору членів Надзірної Ради, їх заступників і контрольної комісії. Голосування відбувалося картками. Лісту кандидатів запропонувала вибрана на початку зборів комісія-матка.

До Надзірної Ради вибрані: д-р Коромош Теофіль (Перемишль), д-р Горбай Ізидор (Львів), Віктор (Берестя), Чапельський Ізидор (Львів) і Герасимович Сильвестер (Львів).

Заступниками Надз. Ради стали: Коренець Денис (Львів), Ліщинський Іван, Іван О. Ковалевський (Луцьк), д-р Кузик Іван (Рава Руська), д-р Електорович Володимир (Чортків), дир. Пашкевич Іван (Коломия).

До Контрольної Комісії увійшли: о. Дамян Лопатинський, д-р Іван Курівець, д-р Савчак Юлій — усі зі Львова.

# Приготування до виборів.

### Коли буде розвязаний сойм?

*Варшава, 27. березня 1927.*

Урядові кола використовують замкнення соймової сесії для політичних приготувань до будучої виборчої кампанії. Виделегованої президією Ради міністрів урядовці зоблять ці приготування, взоруючися на виборах із 1922 р.

Можливо, що уряд після надзвичайної соймової сесії, яка відбудеться з кінцем цвітня, скличе ще теперішний сойм на нормальну бюджетову сесію в осени ц. р., щоби у відповіднім речинці, в котрім вигасає каденція теперішніх законодатних тіл, приготовити бюджетові наради і зарядити розписання нових виборів. Друга концепція є ця, що уряд взагалі не буде скликати бюджетової сесії, а третя можливість — то скликання теперішнього сойму на бюдж. сесію при рівночасній прольонгаті каденції сойму на пів року.

# Грізне положення в Китаю.

**Гарматня пальба для ратунку чужинців. — Транспорти чужинних військ. — Евакуація американців. — Проти міжнародніх концесій. Бійки з китайцями в Америці.**

*Льондон, 27. березня 1927.*

Кореспондент „Дейли Телеграф-у" описує так події в Нанкіні: Найгрізнійше було вополудне 24. березня в Нанкіні, коли товпа змішалася з китайським військом і звернулася на горбок, де скрилися чужинці. Команда кораблів, що стоять на ріці Янг-Це, щоби не допустити до різні, отворила барабанну шрапнелеву пальбу в напрямі напасників. Пальба відстрашила кантонців, які досі не стрічалися з морською артилерією. Потім сильний відділ морської піхоти перевів збігців крутими вуличками до ріки.

*Рим, 27. березня 1927.*

„Пополо ді Рома" повідомляє, що кружляк „Вольта" і корабель „Венеція" відплили до Шанґаю з відділом війська, який висяде на сушу в Шанґаю. Так Італія матиме в Шанґаю 1000 вояків.

*Льондон, 27. березня 1927.*

Загальне положення в Шанґаю і Нанкіні покращало завдяки присутности англійських і інших військ, одначе з останніх вістей виходить, що в інших місцевостях над рікою Янг-Це загрожує чужинцям усе більша небезпека. Американські власти дали приказ евакуації всіх горожан Зл. Держав із місцевостей, занятих півд. армією, не виключаючи Ганкоу і Кантону. Розпорядок цей не торкається лише консулів і не обіймає Шанґаю. Англійські власти полишили справу евакуації рішенню льокальних військових властей.— Католицьку церкву у Нанкіні ограблено і спалено. Пять японських кораблів відплило з Цінг-Тао і Порт-Артура до Нанкіну.

„Юнайтед Пресс" повідомляє, що ґен. Чанг-Кай-Шек зажадав від команданта французьких військ, щоб усунув барикади, які є довкола чужинних концесій, а при цьому гарантував безпеку життя і майна чужинців. Командант французьких військ відмовився сповнити це домагання. Тому Чанг-Кай-Шек вислав до команданта заяву, яку можна вважати початком дипл. офензиви кантонського уряду проти міжнар. концесій. Робітничі організації зажадали від міської ради міжнар. концесій, щоби в неділю в полудне усунено барикади, в противному разі грозять ґен. страйком. Американський і англійський уряд висилають спішно до Китаю нові відділи військ.

*Париж, 27. березня 1927.*

„Матен" повідомляє, що в центрі французьких концесій у Шанґаю шириться величезна пожежа. Причина її досі незнана.

*Ню Йорк, 27. березня 1927.*

У великих американських містах, у яких є китайські дільниці, прийшло до сутичок між членами тайних китайських союзів. Було вбитих богато людей. Американський уряд загрозив депортацією, коли бої не устануть.

### Югославянсько-італійський конфлікт.

*Білгород, 27. березня 1927.*

„Політіка" повідомляє, що югославянський міністр закорд. справ Періч приняв італійського й альбанського посла. Темою розмов була справа навязання безпосередніх переговорів для ліквідації югославянського конфлікту.

### Ахмед Зоґу арештований!

*Білгород, 27. березня 1927.*

З Тірани повідомляють про військові приготування повстанців на кордоні Альбанії. На чолі повстання стоїть бувший міністр війни Реєв і альбанські офіцери, спенсіоновані Ахмедом Зоґу. У Чорногорі зорганізовано відділ із 1500 людей, що має йти на поміч повстанцям в Альбанії. Є чутки, що протиіталійська революція в Альбанії зростає чимраз більше, і навіть, що Ахмеда Зоґу арештовано.

*Париж, 27. березня 1921.*

На Ке д'Орзей не одержано потвердження чуток про вибух революції проби Ахмеда Зоґу.

### Фашистівські маніфестації.

*Рим, 27. березня 1927.*

З нагоди 8-их роковин з часу, як повстала фашистівська організація, рано вулицями Риму переходив величезний похід фашистівських відділів, щоби взяти участь у заприсяженні нових членів міліції. На Національній пл. зібралося около 8000 учасників. Друга часть свята відбулася в касарнях міліції на пл. Мацінія. Тут прийшов Мусоліні в однострою капраля. Після дефіляди нових членів Мусоліні виголосив промову.

## Ще одна протичеська демонстрація.

*Львів, 28. березня 1927.*

Вчора в 12 год. вполудне якісь неодвічальні українські елементи пробували знову демонструвати перед чеським консуляєом при вул. 3. травня. Повідомлена своєчасно поліція молодих демонстрантів розігнала, арештувавши кілька осіб за опір поліційним органам. Арештованих після вилеґітимування випущено на волю. Хто й по що аранжує ці демонстрації? і кому з того користь?

## В память О. Мишуґи.

*Львів, 28. березня 1927.*

Вчора в 12. годині вполудне, в день святого Олександра, відправлено в соборі св. Юра заходом Ремісничо-Пром. Бурси у Львові поминальне богослуження в память оперового співака й мецената Олександра Мишуґи. Тиху Службу Божу відправив о. прал. Пясецький, до панахиди стануди ще о. кан. Томович і о. Бачинський. Співав дуже гарно арх. хор під управою п. Ів. Охримовича. На богослуженню явилася в поважному числі (хоч не в такому, якби бажалося) українська інтелігенція, головнож члени наших музичних і співацьких установ. Управа Рем. Бурси разом з питомцями була в комплеті. В часі богослуження збирав о. Бачинський дрібні жертви на Ремісничу Бурсу. Так відгукнувся Львів на 5-ліття смерти Олександра Мишуґи, що припадало 9. ц. м.

## Стрийський процес.

### Розправа проти 43 робітників.

*Стрий, 25. березня 1927.*

Нині в десятому дні розправи „вивідовця" Охендушко зізнає, що чув від возного Савкова, що телефоновано по військо. Проводирями демонстрації вважає Грицуляка, Ваґмана, Шумила, Маєнту і Соколовського, але чому того не сказав у слідстві, не знає. Свід. Новак Степан, тодішній староста в Стрию, зізнає, що в 1925 почав акцію в справі безробіття. Воєвідство дало 10.000 зол., маґістрат і дорогова управа дали заняття 80 безробітним, промисловці 10 ваґонів палива, околичне населення пів вагона муки. Критичного дня приняв делеґацію безробітних і заявив їм, що не всі подані на лісті дістануть поміч. Свідок мав враження, що делеґація відійшла вдоволена. Якесь прочуття все таки казало йому зажадати поліції для охорони староства. Годину пізнійше ком. Лазаревич повідомив його, що формується похід, пізнійше товпа ввійшла до будинку. Хотів зажадати війська для охорони староства, але телефон не функціонував. Хоч ком. Лазаревич радив свідкові вийти і вспокоїти товпу, він не зробив того задля престіжу влади. Як виперто товпу, ком. Лазаревич питався, що дальше робити. Свідок відповів, що не вільно впустити товпи до будинку, хочби прийшлось ужити зброї. Мав на думці білу зброю. Колиб знав, що прийде до проливу крови, не допустив би до того, радше жертвував би свою особу.

*Стрий, 26. березня 1927.*

З огляду на суперечности в зізнаннях св. ком. Лазаревича і ст. пшодовника Маєра, трибунал ухвалив сконфронтувати обох свідків. Ком. Лазаревич у присутности пшод. Маєра каже, що не давав йому приказу стріляти, ані теж усувати двох поліцаїв, що стояли при вході до староства. Старш. пшод. Маєр дальше твердить, що одержав той приказ і виконав його, а було то після повороту ком. Лазаревича від старости. Ком. Лазаревич іще раз заявляє, що такого приказу не давав і навіть не бачив Маєра у коридорі. Конфідент Косоьский на запит адв. Аксера, чи старався звербувати Грицака на конфідента-провокатора, не відповідає, заслонюючись урядовою тайною. Обор. д-р Гавсман просить покликати м. і. на свідка мін. сусп. робіт Моравчевського. На тім розправу відложено до понеділка.

## Зі спорту.

**Україна — A.Z.S.: 4:3 (2:1).**

Ці змагання, що стягнули на площу Сокола-Батька до 300 осіб, ведено в живому темпі серед великого заінтересування глядачів. Україна виявила в грі, особливо в першій половині, значну перевагу, яку використала тільки частинно. Причиною цього була обставина, що українська дружина, впакувавши у ворота противника 2 *goal*-і, вдоволилася тим і грала далі без потрібної витревалости, думаючи, що її перемога вже певна. Це й використала амбітна дружина *A. Z. S.*, що в тому часі не тільки відбилася, але й вела вже 3 : 2. При кінці Україна набрала нової енергії і вспіла ще зробити 2 *goal*-і, вийшовши таким робом з цих інтересних змагань переможцем.

Гра обох дружин була гарна і стояла технічно доволі високо. Правда, одна і друга сторона не вміє ще прецизно подавати мяча своїм, відбиваючи його переважно наслїпо. Але це буває і в найкращих львівських дружин. *AZS.* любується в небезпечних для противника проломах, зате не має прецизних стрільців. Україна — навпаки. Доходила під ворота суперника переважно шляхом комбінації і стрільців має безперечно кращих від *AZS.* (Кобзяр, Мурський, Терлецький).

З 4 брамок України три були ділом Кобзяря, одна ділом Мурського. Рогів було 9: 6 в користь України.

Справедливим суддею був п. В. Стоцький.

# НОВИНКИ.

**— Управа Народньої Лічниці** у Львові пригадує, що дня 31-го березня ц. р. в 7. год. вечером, відбудуться звичайні річні Загальні Збори в домівці Т-ва „Зоря" при вул. Вірменській 25. Прохається явитися точно в означеній годині і привести зі собою нових членів. Кождий свідомий українець і українка повинні бути членами „Народньої Лічниці", одинокої гуманітарної лікарської інституції. Членська річна вкладка лише 3 зол.

**— Ювилей ученого.** Від матем.-природ.-лікарської секції Н. Т. ім. Шевченка у Львові одержуємо таке повідомлення: В неділю 3-го квітня в г. 11. передпол. відбудеться святочне засідання матем.-природ.-лік. секції Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові з приводу 30-літнього ювилею зорганізування наукової діяльности секції і науково-редакторської праці директора секції та піонїра математичних наук на Галицькій Землі п. д-ра Володимира Левицького, редактора „Збірника" секції від хвилі його появи. Засідання буде у великій салі музею Товариства при вул. Чарнецького ч. 24 з отсим дневним порядком: 1. Відкриття засідання д-ром І. Раковським. 2. Про наукову діяльність секції і директора її п. д-ра В. Левицького — реферат д-ра М. Чайковського. 3. Наукові реферати: а) „Правда, краса і математика". Рефер. проф. М. Зарицького. б) „Досліди діловія і діловіяльного чоловіка в Галичині". Рефер. проф. Ю. Полянського. в) „Розвиток поглядів на природу світла та криза в сучасній оптиці". Рефер. д-р Р. Цегельського.

**— Новий дім і памятник Шевченка.** Українська Академія Наук у Києві піднесла думку про будову нового памятника на могилі Шевченка і будову музею біля неї. Одночасно в Києві опорожнили від комірників один 1-поверховий домик на Хрещатицькім переулку, де жив Шевченко в 1846 р. після повороту із Петербурга. Домик відреставрують і збережуть як памятку.

**— Під омофором куратора Рімера.** В тих днях має відбутися учительська конференція львівського заміського округа в школі св. Антонія у Львові. І ось катихит греко-кат. обряду дістав від шкільного інспектора припоручення відправити Службу Божу гр.-кат. обряду для українського учительства в костелі св. Антонія, *„ażeby się nauczycielstwo nie rozdrabiało"*. — Ми певні, що такого протизаконного зарядження шкільного інспектора ані ніякий греко-кат. катихит не послухає, ані українське учительство на таке греко-кат. богослуження, коли побіч є наша церква — не піде. Але на що то вже нині всякі шкільні кацики собі позволяють. — *Учитель.*

**— Влом до Ревізійного Союзу Українських Кооператив.** Вночі з пятниці на суботу (25/26 ц. м. львівські вломники дісталися до льокалю Ревізійного Союзу Українських Кооператив при вул. Словацького 14. і забрали з залізної каси, яку розбили, понад 10.000 зол. Вломники дісталися до кімнат Ревіз. Союзу (на третьому поверсі) бічними сходами з подвіря, вибивши шибу, що веде до кухні. Саме в пятницю стягнено до каси Ревіз. Союзу з П. К. О. 6.000 зол., призначених на заплачення друкарняних робіт і на виплати урядовцям, про що злодії, як виходить, якимсь чином довідалися. Після розбиття каси вломники, наробивши в кімнаті непорядку, забралися, защіпнувши за собою головні входові двері на защіпку. Одинокий *corpus delicti* найдений на місці — це кусень рукава, що його стратив один із вломників при розбиванні каси.

**— Нові 5-золотові банкноти.** З днем 25. ц. м. пущено в обіг нові 5-золотові банкноти, які виготовлено в державних графічних заведенях у Варшаві. Банк Польський, що видав ті банкноти, повідомляє, що дотеперішні 5-золотівки будуть дальше в обігу, подібно як і попередня емісія банкнотів 50-золотових.

**— Новий титул англ. парляменту та короля.** Англійський парлямент потвердив тепер свій новий титул і свого короля, з факту признання Ірляндії вільною державою. Державна конференція минулого року висказалася за такою титулятурою: „Парлямент Зєдиненого Королівства Великої Британії і Північної Ірляндії"; „З Божої Ласки Король Великої Британії, Ірляндії і Британських Доміній, Оборонець Віри, Імператор Індії". Титул оборонця віри сягає ще часів Генрика VIII, який писав проти реформації Лютра і тому дістав такий титул від римського папи р. 1521. Інше діло, що той сам король в р. 1534 зірвав з Римом і оголосив себе головою церкви в Англії. Титул імператора Індії, як вищий щодо степеня від титулу короля, прибрано в 70-х роках минулого століття для надання більшої величі пануванню англійців в Індії.

**— Шкільні реформи в Німеччині.** У поважнім англійськім педагог. журналі находимо статтю, яка звертає увагу на величезні зміни у системі німецького виховання. Перед війною весь світ подивляв одноцільність і доцільність метод шкільного виховання в Німеччині; вони нагадували величезну машину, що працює без перепон. Навіть Англія хотіла піти за її прикладом, але надто сильна „традиція індивідуалізму" перемогла там. У Німеччині вся школа та освіта була піддана найближчим цілям держави. Народній учитель не ріжнився нічим від військового підстаршини, приноровлюючи гасло безоглядного послуху та дисципліни. Після програної війни взяло верх гасло: розвитку природних сил одиниці та таланту. Учитель у новій школі став більше самостійний; програма науки теж. І нині вже ці зміни такі великі, що вони, на думку англійського фаховця, можуть довести до повної зміни душі німецького народу.

**— Чудасії.** У берлінськім театрі „варієте" „Скаля" виступав дресований шимпанс. Видно, що його професія сильно йому обридла, бо він підпалив у клітці солому і не хотів ратуватись перед пожежою. Є це приклад, що не тільки люди наслідують нині малпи, але вже малпи людей. — Дивоглядний юридичний спосіб карання злочинців приноровили нині в Бельгії, де засудили 4-ох убийників президента Паульо так: одного на смерть, а трьох на 10 літ; тому, що не знали, хто з них більше винен, засуджені тягнули льоси: хто згине смертю. — „Красная Газета" приносить таку новинку: „При ревізії низового радянського апарату у Волхівськім повіті, контроля найшла справу про стягнення податку із селянина Дмитріїва: 80 коп. за доплату. Листування в цій справі велось круглий рік. Дарма, що місцева міліція склала акт про бідноту Дмитріїва, відділ фінансів домагався ліцитації єдиного предмету із його майна — курки. Для продажі курки „з молотка" урядовці проїхали 36 км., що коштувало державний скарб 5 руб."

**— Нова наука.** Професор московського інституту експериментальної психольоґії Чижевський створив окрему галузь науки „гістріометрію", яка має досліджувати впливи соняшних плям на... хід історичних (!) подій. Можна поважно лякатись — якщо ця звістка не є перекручена —, щоби сонце не кинуло, завдяки такій науці, найбільшої своєї плями на історичні досліди.

**— Вага землі.** Геольоґ Мейль заявляє, що обчислив, скільки важить земля: 6 секстиліонів тон або в пудах: 36 з двацять нулями. Цікаве, чи найдеться бодай ще один геольоґ, який згодиться з цим справді важким обчисленням.

**— Ріжні рекорди.** У Міямі (Фльорида) спортсмен Фуд побив дотеперішній рекорд скорости на моторній лодці, проїхавши за годину 10? км. — Берлінська преса повідомляє світ з гордістю, що найшвидший літак не зможе дігнати поїзду, що їхатиме небавком воздушним шляхом із Берліна до Ессену; спочатку він робитиме 200 км. на годину, а згодом 400 км. Отже з Ессену у Берлін можна буде їхати щодня на базар або в театр і — Львівська преса подає як дивогляд, що порученний лист висланий 15 ц. м. із Львова до Каспарова (3 км!) дійшов туди щойно за тиждень. Цей рекорд повільности почти побиває інша звістка з Італії, а саме: 6 жовтня 1889 р. вислано порученого листа із Сан-Северо до іншого міста, віддаленого на 110 км. Лист прийшов щойно цими днями, отже йшов 37 літ, 5 міс. і 8 днів. Адресат за той час помер.

— Найгрубшою людиною у світі є німець Еміль Гове, який важить 262 кільо; як 4-літня дитина важив 67 к. — Директор відомого російського кабарету „Летучая Мишь", Баліев, заплатив за 12-мінутову розмову із Глестова в Голівуд 2000 зол., які йому виплатились, бо підписав контракт. — У Дітройті зробили недавно операцію сліпої кишки одній дитині в годину після уродин.

**— Кінець шахових змагань.** Нюйорські шахові змагання між 6-ома кандидатами на новий титул „світового мистця" скінчилися, як це видко було від довшого часу, перемогою Капаблянки. Він здобув 14 пунктів; на друге місце прийшов Альохін з 11 і пів пунктів, який у третій черзі перегнав Немцовича, з одним пунктом менше. Після них ідуть Відмар 10, Шпільман 7 і пів, Маршаль 5 і пів. Три перші здобули 2000, 1500 і 1000 дол. нагороди. Перевага Капаблянки над іншими була весь час дуже замітна. Він грав з непохитною певністю, свободою та швидкістю. Цікаве, що найнебезпечніший його суперник Немцович, грав страшенне слабо в третій черзі. А проте він має після Капаблянки, який виграв 8 партій, найбільше виграних партій (6)! Альохін виграв тільки 5. Мистцем розіграних є Відмар, який має їх 14; Альохін тільки 13, Капаблянка 12, Немцович 9. Немцович найгірше грав саме проти Капаблянки. Відмар, дарма, що стоїть на 4-ім місці, доказав свою оригінальну гру, побивши Немцовича. Змагання кінчаться питанням: чи схоче тепер молодий Капаблянка рискувати своїм новим лавром у боротьбі із старим Ляскером, якого досі він так обережно оминає?

**— Світова всячина.** В Альбанії йде щораз завзятіша боротьба політичних таборів; у Тирані вбили на вулиці невідомі люди політика Юсуфа Саліча. — На засіданні берлінського медичного товариства проф. Унгер подав до відома, що найшов наркотичний середник, який робить зайвим етер і хльороформ. — Норвегія видасть у 1928 р. почтові марки з портретом Ібсена з нагоди 100-их роковин його уродження.

**— Заява.** У відповідь на допис п. М. В. з Калуша, поміщений в „Ділі" ч. 64 з дня 23. березня ц. р. п. з. „Що це значить", заявляємо прилюдно, що підписи наші на декларації, врученій кожному (-ій) учителеві (-льці) дня 28. лютого ц. р. на повітовій конференції, не є автентичні і що вони поміщені без нашого відома і нашого уповаження. — *Онуфрій Курдидик*, управ. школи в. р. *Микола Дозорський*, управ. школи в. р.

# Дописи.

**Жмигород.** *(Сумні відносини).* В нашому ясельському повіті через підвєсняний стан комунікація дуже утруднена. Їздиться ще то саньми, то возами, бо в деяких селах ще зима і сніг; так у Жмигороді весна і розтопи, що годі поїхати. Дня 10. березня ц. р. селянин Берпацький, повертаючи зі Жмигорода до Вишовадки, хотів у Вислоці попоїти коней, трафив на глибінь у рвучій воді, яка розірвала віз і 14-літний хлопець що їхав на фірі, утонув у ріці; щойно в тиждень опісля найдено його трупа 20 км. дальше, аж під Яслом. Дуже сумне явище у нас, що одним з наслідків анальфабетизму по наших селах є страшно поширене пиянство і то денатуровим спіртом, від якого затроєні люди масово вмирають. Наші священики на це мало звертають увагу, бо вони й так, як зневірені кацапи, а тепер без опіки Бобрінських та Евлогіїв — почуваються сьогодні більше прислужниками теперішнього політ. режиму, ніж опікунами і провідниками собі повірених парохіян. *Кость Іванина.*

# З судової салі.

## Провідник хлібоїдів як злодій і ошуканець.

У вівторок дня 27. березня ц. р. відбулася перед орікаючим трибуналом окружного суду в Тернополі карна розправа до і. спр. Vr VI 1923/24 проти Антона Чайковського, літ 39, родом з Коцюбинець пов. Копичинці, греко-кат., жонатого без майна і заняття в Тернополі при вул. Сокола замешкалого, караного судово в р. 1922 за § 460 (крадіж), котрого прокуратура обвинувачує з § 183 зак. кари. і за злочин ошуканства з § 197, § 200 і § 201 буква д) зак. кар. (ошуканство через прибрання фальшивого стану — в даному разі характеру агента корабельного), врешті за перетупство проти безпеки життя з § 335 зак. кар. В склад трибуналу входили окружні судді Володимир Зарицький як предсідатель і Кипріян Білинський та Тертіль як вотанти; обвинувачував прок. Шуп, боронив адв. д-р Мантель, сторону пошкодовану заступав адв. д-р Степан Баран.

Після акту обвинувачення Антін Чайковський спроневірив більшу квоту в цей спосіб, що від одної пані ще в 1921 р. підступно вимантив велику квоту — 2 міль'марок пол. під покришкою, що возьме її на спільницю до кіна „Світезь" в Тернополі, чого не зробив і більшої частини гроша не звернув досі. Дальше удавав з себе корабельного агента, хоч ним не був і не мав права займатися вербунком до еміграції, їздив по селах скалатського і копичинецького повітів з заохотою до еміграції — особливо молодих дівчат і хлопців в поборовому віці. Всіх їх заохочував до виїзду до Канади або Америки, а кого не міг там вислати, то висилав на Кубу, де емігранти прямо загибали. В кожного зі звербованих побирав задатки від 10 до 30 долярів, обіцюючи їм вистаратися за всі потрібні дозволи як пашпорти, ефідейвіт, зізволення на виїзд з ПКУ. і т. д. З правила не робив нічого і люди опісля на свою руку старалися дістати потрібні документи, а від Чайковського жадали звороту даного йому задатку. Пошкодованих були десятки. Остаточно у справу вмішалася поліція і дня 30. грудня 1924 р. арештувала Чайковського та віддала до вязниці окр. суду в Тернополі, де він просидів кілька місяців і тепер якраз за це відповідає. Вкінці Чайковський є обвинувачений за те, що дня 6. жовтня 1923 в Сороцьку пов. Скалат, стріляючи з бравнінга за намовою і в присутности місцевого команданта поліц. постерунку Антона Миськова на подвіря тамошнього польського священика Навроцького, пострілив тяжко в лице місцевого 70-літнього господаря Данила Квасницю. За останній факт відповідає рівнож як співвинний і Антін Миськів.

Обвинувачений Чайковський до вини не признається за винятком пострілення Квасниці, а борониться (по польськи) тим, що в даному випадку заходить безкарність з причини чинного жалю з § 187 зак. карн. Цього одначе тут нема, бо Чайковський винагородив шкоду тільки частинно, задержуючи для себе більшу частину задатку, як винагороду за свої труди, хоч й до такої винагороди не мав ніякого права, бо не мав ніякої концесії на ведення бюра правної помочі, ані не був корабельним агентом концесіонованої лінії і за свої заходи не міг побирати ніякої винагороди. Зрештою повинен відповідати за те, що професійно займався неуправненим вербунком еміграційним. Накінець не заходить тут зовсім чинний жаль і прокуратура слушно потягає Чайковського за злочин спроневірення і ошуканства, бо в даному випадку нема щодо нього вимог чинного жалю з § 183 букви б), ц. і д) зак. кар., бо мимо приречення не вирівнав досі всеї шкоди, а пошкодовані домагаються її звороту.

Перед трибуналом пересунулося понад 20 свідків, що в цілости ствердили акт обвинувачення. Жаль було дивитися на тих молодих, недосвідчених людей — хлопців і дівчат головно з Копичинець і Сороцка, що в бажанні поправити свою долю за океаном впали жертвою несовісного обманця. Остаточно розправу відложено, бо прокуратор поставив внесок віднестися до Пов. Команди Доповнень (ПКУ.) в Тернополі і в Чорткові для ствердження, чи Чайковський відносився у деяких випадках до тих властей в справі виєднання дозволу на виїзд до Канади чи Америки; нову розправу визначать по приході відносних актів з ПКУ.

Тло повищої карної справи зовсім сіре і само собою неінтересне. Справа одначе цікава з іншого боку. Обвинувачений Антін Чайковський є хлібоїдським достойником а іменно репрезентантом „партії" УНС-а на тернопільське воєвідство, подібно як не богато з морального боку інакший (диви його недавню історію з тов. „Дністер") Микола Величковський у Львові на львівське воєвідство і є тут на Поділлі головною підпорою і приятелем д-ра Северина Даниловича з Долини і його правої руки Івана Стовпюка зі Станиславова. Чайковський добре тепер платний з гадючих фондів, що їх одержує Данилович. Непочесну і гидку ролю сповняє ця організація, що на своє чоло ставить звичайних злодіїв і ошуканців. Цей тип свою „політичну" карієру розпочав ще малим хлопцем в 1902 р. Як ученик III кл. української гімн. в Тернополі украв плащ свого товариша за що пок. директор Калитовський прогнав його з місця з гімназії. На цьому і скінчилася його шкільна наука. Опісля промишляв всіляко, а в часі війни дійшов навіть до майна, мав каменицю в Тернополі, арендував два млини, кіно і т. д. Все те в короткі прогайнував і зачав займатися тим, за що його судять. З більших його крадіжей занотуємо слідуючу з актів суду окр. в Тернополі Vr 1757/22. В часі річного ярмарку св. Анни в Тернополі 24. липня 1922 р. забавлявся Чайковський з торговельним агентом зі Львова Альфредом Браништетером і покійним урядовцем Леоном Березовським в шинку Якова Вайсброда в Тернополі. Коли гості здорово покріпилися на рахунок Браништетера, а було вже пізно вночі, запропонував Чайковський Браништетерові, щоби переночував у нього. Цей згодився і коли другого дня встав, переконався, що йому в хаті Чайковського пропав портфель з 210.000 мп. — тоді значна квота. Купець наробив крику і по довгих заходах і грозьбах за інтервенцією чужих людей — Чайковський остаточно приніс окраденому купцеві портфель і гроші.

І такі люде стоять сьогодня на чолі твореної дефензивою „партії" УНС-а.

*Об.*

## ✝ Посмертні згадки.

**Проф. В. Д. Коваль.** В понеділок, 21. березня ц. р. помер у Празі у 42 році життя після довгої і тяжкої хороби (сухоти) Володимир Дмитрович Коваль, б. професор київської політехніки. В. И. П.



## ОПОВІСТКИ.

**Впр оо. душпастирям,** які наміряють малювати свою церков, раджу, щоби негайно порозумітися з „ДОСТАВОЮ", (Львів, вул. Домініканська, 11.) В цій хвилі є свобідні два артисти-малярі (першорядні сили), за яких роботу „Достава" дає повну поруку, що вона буде виконана артистично, відповідно до вимог нашого стилю і обряду, а при тім дуже дешево. — *о. В. Лациняк.* 1800 2-3

**Позір матуристи львівської ґімназії 1907!** Двайцятилітній зїзд назначений на 16. червня 1927 р. у Львові (четвер лат. Боже Тіло). Прошу зголосити підписаному свої адреси й евентуальні замітки. До зїзду треба приготовитися! Крім дрібних привезти родинні або кавалерські знимки для обміни !, що найважніше, списати спомини за останніх 20 літ, а бодай *curriculum vitae*, кладучи натиск на світлі моменти життя, на участь у визвольній війні і національній праці. Промовці і декляматори зволять приготовити річи цікаві і веселі для виголошення. На знак, що живе і дихає і для полагоди коштів переписки прошу прислати по 1 зол. За Комітет: Тарас Франко, ґімн. проф., Львів, вул. Понінського ч. 4.



## ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.



**ЩАСЛИВІ ЛЬОСИ**



## ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.



## Конкурс

на посади учительок(ів) українського, латини, математики і фізики, географії, рисунків, руханки в гуманістичній жіночій ґімназії від 1./IX. 1927. Платня як в державних ґімназіях. — Речинець подань до кінця квітня ц. р. 1780 3—3

Виділ Товариства „Український Інститут для дівчат" в Перемишлі, вул. Татарська 4.

**Ширіть наш часопис!**



За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.